

Saksdokument

Saksmappenr: 2004/6452
Saksbehandler: Silje Gry Hanssen
Arkivkode: K23

Behandles av:

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	22.08.2011	11/101
Kommunestyret	25.08.2011	11/102
Formannskapet	25.08.2011	11/102

REN HARSTAD HAVN; TILTAKSOMFANG, DEPONILØSNING OG FINANSIERING

Vedlegg:

- V1: Harstad Havn – Vurdering av tiltaksplan, Multiconsult rapp.nr 711160-1
- V2: Harstad Havn – Revidert tiltaksplan, Multiconsult rapp.nr 711160-2 (01.07.11)
- V3: Harstad Havn – Kostnadsvurdering av tiltak, Multiconsult rapp.nr 711160-3 (01.07.11)
- V4: Harstad Havn – Sammenstilling, Multiconsult rapp.nr. 711160-4 (01.07.11)
- V5: Stabilitet sjødeponi – Notat, Multiconsult (12.01.11)
- V6: Brev fra Klif datert 07.07.2011 vedr. Klifs intensjon om finansiering
- V7: Notat datert 15.08.11 og brev datert 15.05.09 fra HHKF

Andre saksdokumenter:

(Ikke vedlagt)

(01.07.11)Planutvalg sak 11/112 Høring av revidert tiltaksplan Ren Havn.

PS 11/53

PS 10/32

PS 09/99

PS 08/67

PS 05/198

Dispensasjonssøknad fra krav om utarbeidelse av reguleringsplan (Planutv 01.06.11)

Harstad Havn – Deponiløsning Seljestad, Notat, Multiconsult (21.06.11).

Grunnundersøkelser datarapport. Multiconsult rapp.nr 711151-1 (14.07.11)

Ingress:

Harstad kommune har over flere år jobbet med opprydding av forurenset sjøbunn i Harstad havn. Havna er til dels sterkt forurenset, og den er høyt prioritert for tiltak i det nasjonale arbeidet med sjøbunnsopprydding. Det er tidskritisk at kommunestyrets vedtak av tiltaksomfang, deponiløsning og finansiering skjer nå i august. Avklaring nå er nødvendig for å kunne igangsette tiltaksgjennomføring våren 2012, som er en forutsetning fra Kystverket for at de skal være byggherre for et felles prosjekt, som igjen er avgjørende for at Harstad skal prioriteres med en betydelig statlig medfinansiering i sjøbunnsoppryddingen. Fordelen med samkjøring med Kystverket er så stor at Harstad kommune bør være villig til å treffe en rask beslutning med større usikkerhet enn man ellers ville gjort.

Rådmannens tilrådning:

Harstad kommunestyre vedtar:

1. å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med sjødeponi i henhold til alternativ 2 i saken. Totale prosjektkostnader blir kr 128.470.000 inkl. mva. Kommunal egenandel blir kr 51.388.000 ekskl. momskompensasjon. Den kommunale egenandelen finansieres ved momskompensasjonen og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av total kostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 2. Sjødeponi (Multiconsult rapport 3, alternativ 5)		
Post	Sum	Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	29 700 000	¹ 22 275 000	7 425 000
Tillegg uforutsett 20%	5 940 000	¹ 4 455 000	1 485 000
Tillegg rigg 35%	12 474 000	¹ 9 355 500	3 118 500
Kai 50m og fender	0	0	0
Sum deponi	48 114 000	36 085 500	12 028 500
Mudring, deponering	22 500 000	¹ 16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹ 3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹ 7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	^{1, 6} 5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	11 011 680	^{1, 4} 8 258 760	2 752 920
Sum eks.mva	102 775 680	77 081 760	25 693 920
Merverdiavgift	25 693 920	⁵ 0	25 693 920
Totalt inkl mva	128 469 600		51 387 840
Mva kompensasjon	-25 693 920	0	-25 693 920
Netto kostnader	102 775 680		25 693 920

2. tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:

- Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
- Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
- I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon

3. nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:

Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaks mål, referert som a. og b. i saken.

4. at Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsopprydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre

5. prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges

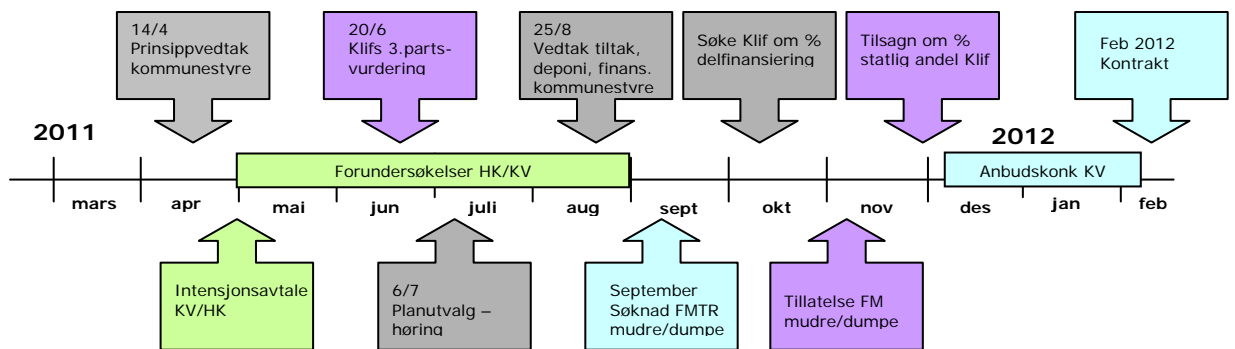
6. at eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret

Saksopplysninger

1. Kommunestyret vedtok 14.04.2011 følgende:

1. Harstad Kommunestyre ber rådmannen inngå intensjonsavtale med Kystverket om et felles prosjekt for samkjøring av miljøoppryddingen i Harstad havn og Kystverkets planlagte utdyping av farled i Harstad havn i 2012 og med Kystverket som byggherre.
2. Harstad Kommunestyre ber rådmannen gjennomføre nødvendige forundersøkelser samt utrede sjøbunnsdeponi-alternativene (A/B og C) og orienterende grunnundersøkelser på Seljestad (G2) innenfor en kostnadsramme på 4 mill NOK. Vedtatt budsjett i VHP i prosjektets mellomfase på 1 mill NOK inngår som 25% egenandel fra Harstad kommune. Det forutsettes at Klif gir tilsagn på 3 mill (75%) etter søknad fra Harstad kommune.
3. Harstad kommunestyre vedtar investeringsprosjekt "Utbygging næringsareal Seljestad sjøkant". Prosjektet skal imøtekomme utbyggingsbehovet til COOP Nord. Det etableres et forprosjekt for å utrede utbyggingsalternativene:
 - a. strandkantdeponi for forurensede masser (G2) og
 - b. utbygging med rene masser
 Forprosjektet skal også vurdere finansiering/utbyggingsavtale/fremleie ved begge utbyggingsalternativer. Kostnader til forprosjektet er anslått til 1,2 mill som innarbeides i VHP ved behandling av 1. tertialrapport 2011.
4. Harstad kommunestyre ber rådmannen engasjere en ekstern prosjektkoordinator for koordinering av interessene i de ulike sentrums-/havnerelaterte prosjektene. Kostnader til prosjektkoordinering er anslått til 1,2 mill som innarbeides i VHP ved behandling av 1. tertialrapport 2011.

Følgende tidslinje for prosjektet ble presentert i saken, og er fortsatt gjeldende:

2. Bakgrunn for prosjektet Ren Harstad havn:

En rekke undersøkelser har vist at Harstad havn med tilgrensende landområder er sterkt forurenset, og at forurensningene utgjør en uakseptabel risiko for human helse og økosystem. Mattilsynet har på bakgrunn av organiske miljøgifter og metaller opprettet kostholdsråd for konsum av bl.a torsk, O-skjell og haneskjell for Harstad havn.

Harstad havn er høyt prioritert i det nasjonale arbeidet med å rydde opp i forurenset sjøbunn, og Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) har uttrykt sterkt at de ønsker å prioritere Harstad med betydelig statlige tilskudd til prosjektet (V6) dersom kommunen igangsetter sjøbunnsopprydding sammen med Kystverket og deres planlagte farledsutdyping i havna i 2012. Denne sjansen er unik, da det er flere andre kommuner som ligger like bak oss i planleggingen av sjøbunnsopprydding, og som ønsker finansiering av sine tiltak, bl.a. Trondheim og Sandefjord. Disse vil bli prioritert hvis ikke Harstad klarer å holde fremdriften.

Harstad kommune har vedtatt følgende miljømål for å bedre forurensningssituasjonen i Harstad havn (PS 09/99):

Tiltaksmål

- a. Konsentrasjonen av de styrende miljøgiftene (TBT, PAH og CU) i overflatedsedimentet skal reduseres med 90% etter tiltak.
- b. Det skal tilstrebes at ingen områder har overflatekonsentrasjoner som overskrider SFTs tiltandsklasse III.

Langsiktig mål

- c. Oppheving av kostholdsradene.

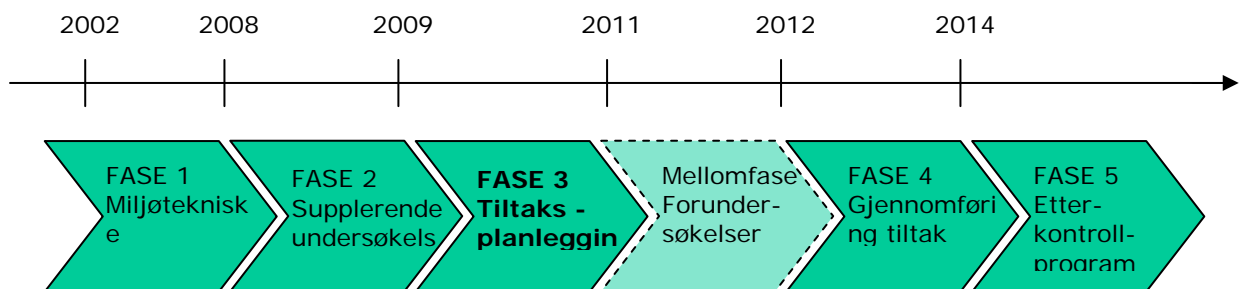
Harstad kommune ønsket en helhetlig tiltaksplan for miljøoppryddingen i Harstad havn, og Rambøll og Akvaplan Niva leverte i sitt forslag i februar 2011. På grunn av oppryddingsprosjektets størrelse og kompleksitet ønsket Klif og Harstad kommune en tredjepartsvurdering av denne, og i juli 2011 leverte Multiconsult sine rapporter til Klif, inklusive en revidert tiltaksplan for Harstad havn (V1-V5). Disse rapportene legges til grunn for sakens innhold og anbefalinger.

3. Felles prosjekt med Kystverket:

Harstad kommune og Kystverket har i samarbeid med Klif jobbet for å få til en helhetlig gjennomføring av planlagt farledsutdyping og sjøbunnsopprydding i 2012. En samkjøring av de to prosjektene vil være gunstig både kostnadmessig, gjennomføringsmessig og miljømessig. Kystverket har sagt seg villig til å være byggherre for et felles prosjekt, forutsatt at Harstad kommune har avklart tiltak, deponiløsning og finansiering for sjøbunnsoppryddingen innen august 2011, slik at Kystverkets planlagte fremdrift for farledsutdyping kan overholdes.

Harstad kommune og Kystverket har foreløpig inngått en samarbeidsavtale om nødvendige forundersøkelser, og vil når kommunestyrets vedtak og statens formelle tilsagn er klart inngå en avtale om fellesprosjektet. Kystverket og Harstad kommune vil søke Fylkesmannens Miljøvernavdeling om mudre- og dumpetillatelse. Krav og forutsetninger i slik tillatelse vil sammen med miljøfaglige vurderinger fra Multiconsults rapporter danne utgangspunkt for utarbeidelse av en anbudsbeskrivelse. Denne tenkes utlyst rundt årsskiftet.

Videre fremdrift for prosjektet ventes å være:

Tiltaksgjennomføring skal etter planen til Kystverket igangsettes våren 2012. Det ventes ca ett års anleggstid med anbefalte mudrings- og deponeringstekniske løsninger (jfr Multiconsult), ved valg av andre løsninger vil anleggstiden kunne variere mellom under 1 år til over 2 år.

4. Oppsummering og anbefalinger fra Multiconsult-rapporter nr 711160-1, -2, -3 og -4 samt notater

- *Nytt tiltaksmål*

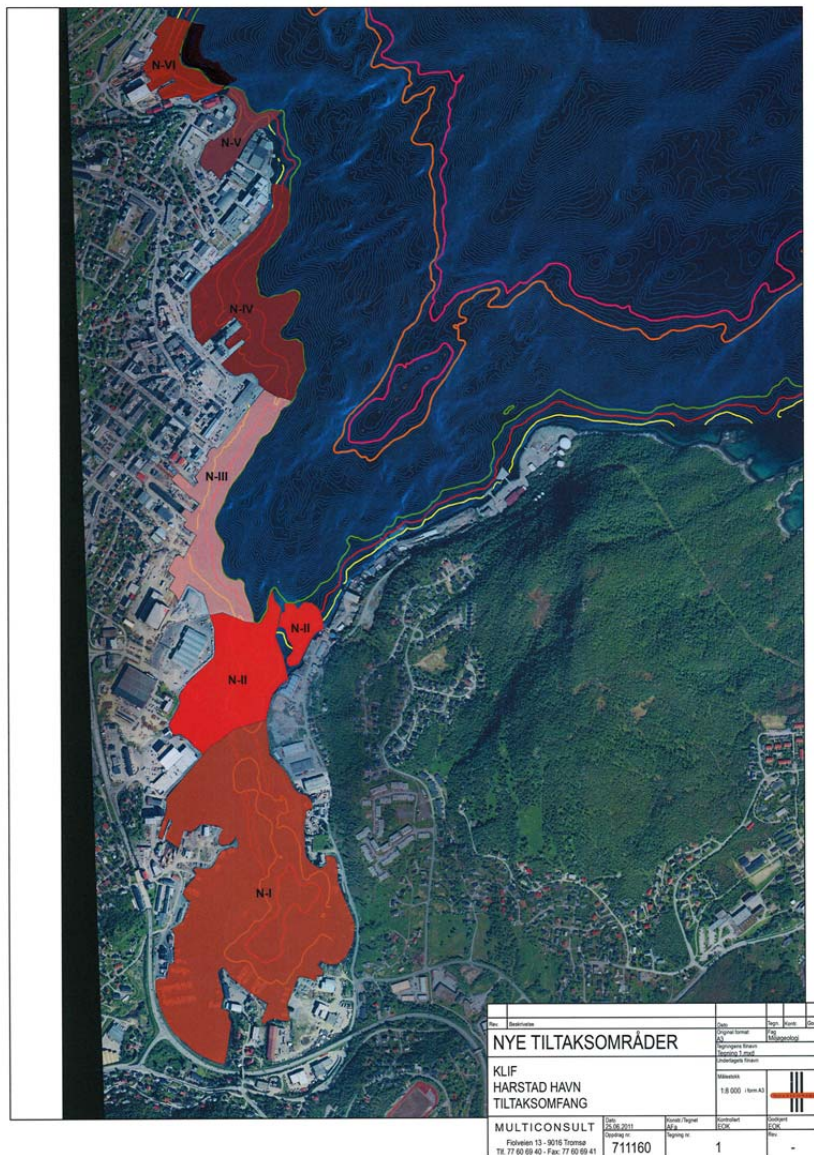
Vedtatte tiltaksmål a og b (se over) er vurdert å være i motstrid, og ikke hensiktsmessig i forhold til vedtatt langsiktig mål. Klif har foreslått et alternativt miljømål som den reviderte tiltaksplanen og øvrige rapporter fra Multiconsult er basert på. Alternativt tiltaksmål ligger

dermed også til grunn for vurderinger og anbefalinger i denne saken. Alternativt tiltaks mål erstatter de to vedtatte tiltaks målene, og er basert på en reduksjon av de nasjonalt prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH₁₆ og ΣPCB₇ til tilstandsklasse III.

- Ny områdeinndeling – nytt tiltaksområde

Med bakgrunn i nye og bedre sjøbunnskart, tilgjengelig informasjon om forurensningsgrad, sedimentbeskrivelse, topografi, hydrografi m.m. har Multiconsult foreslått et nytt tiltaksområde, fordelt på seks delområder N-I til N-VI. Anbefalt tiltaksområde i Rambølls tiltaksområde tilsvarte de opprinnelige undersøkelsesområdene S1-S6 som ble etablert i forbindelse med de første miljøundersøkelsene, og utgjorde 1,7 km². Nytt tiltaksområde er redusert til 0,45 km² i Multiconsults rapport, primært fordi Multiconsult har vurdert at man kan oppnå miljømålene i områder dypere enn 20 meter uten å gjøre konkrete tiltak her, og at disse områdene ikke vil kunne rekontaminere grunnere områder etter tiltak.

Grensene for delområdene er satt slik at det antas at forurensning vanskelig kan spres fra ett delområde og inn på et annet. Tiltak kan derfor gjennomføres områdevis uavhengig av hva som gjøres på tilgrensende områder, men tiltak innad i delområdene må gjøres slik at spredning ikke kan skje fra forurensete til renere områder. Primært betyr dette at mudring må gjøres før tildekking.

Kilde: Multiconsult, Revidert tiltaksplan (V2)

- Tiltak og tiltaksomfang:

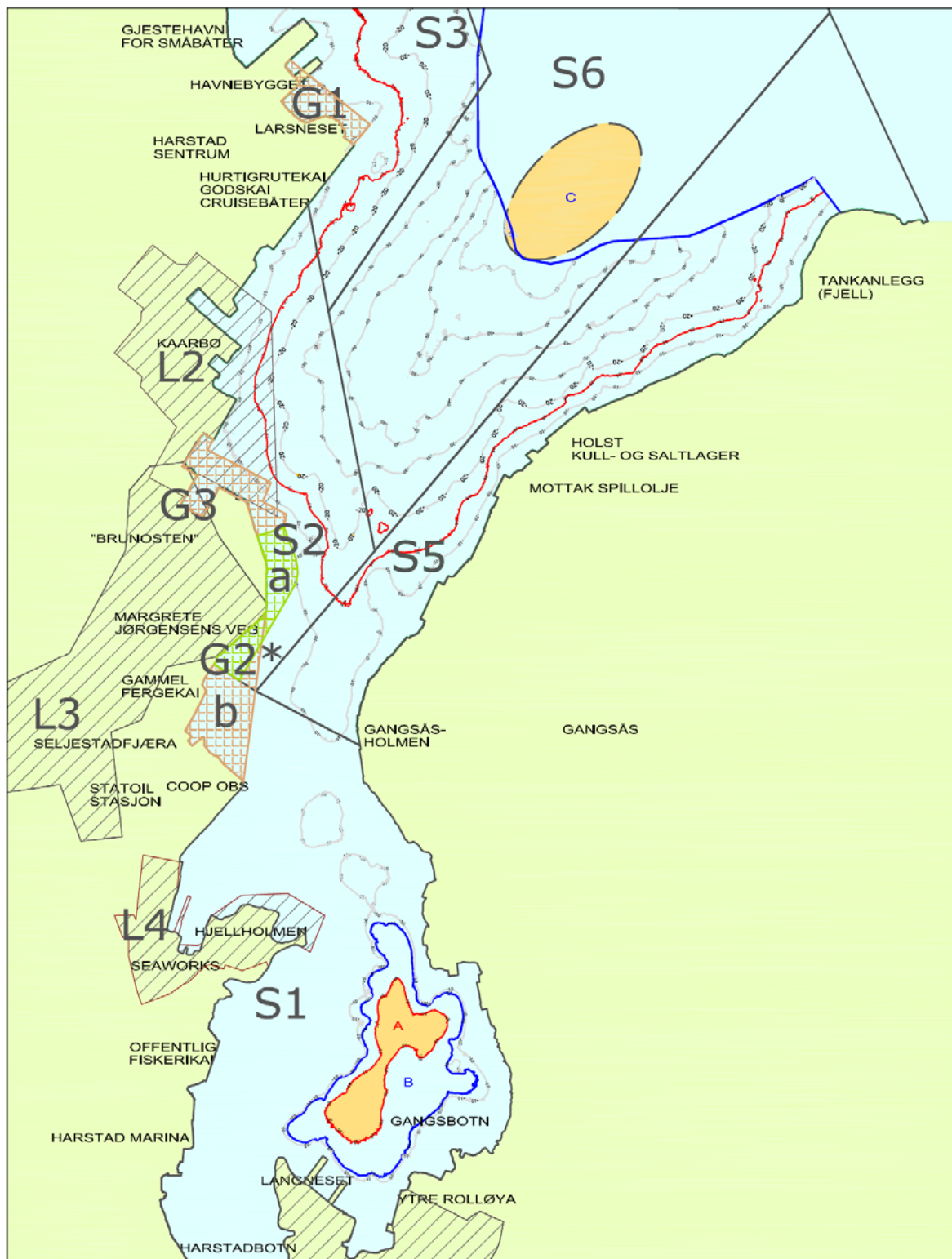
Basert på foreslått nytt tiltaksmål anbefales det generelt mudring i sjøområder grunnere enn 15 m vanddybde og tildekking i områder mellom 15 og 20 m vanddybde innenfor nye delområder. Tiltak i områder dypere enn 20 m begrenses til naturlig restitusjon og overvåking.

- *Mudring til kote -15m:* Antatt mudringsdybde 0,3 m over et areal på ca 360.000 m². Teoretisk mudringsvolum er beregnet til ca 110.000 m³ ved gjennomsnittlig mudringsdybde 0,3 m. Det må tas høyde for ca 40% overmudring ved beregning av kostnader og deponivolum. Påregnet deponeringsvolum er da ca 150.000 m³ forurensede masser.
- *Tildekking mellom kote -15 og -20m:* Mektighet av tildekkingslag minimum 0,2 m over et areal på ca 90.500 m². Teoretisk tildekkingsvolum er beregnet til ca 18.000 m³. For å oppnå minimum 0,2 m tildekking, må det tilføres dobbelt så mye sand som beregnet, totalt ca 40.000 m³ sand.

I område N-I er det vurdert at tiltak bare er nødvendig på ca 50% av arealet. Totalt tiltaksareal er på ca 450.000 m².

- Deponialternativer

Det er to aktuelle lokaliteter for deponering av forurensede sedimenter i Harstad; strandkantdeponi på Seljestad (G2b) og sjødeponi i en naturlig forsenkning på ca 60-70 m dyp mellom Larsneset og Gangsåstank (C).

Kilde: Rambøll, Tiltaksplan Harstad havn, rapport 15, figur 1.

Begge deponialternativene har tilstrekkelig kapasitet hver for seg, slik at det er tilstrekkelig å bygge ett deponi. Begge lokalitetene er etter geotekniske undersøkelser og vurderinger funnet å være egnet for deponering av forurensede masser. Begge deponialternativene er miljømessig tilfredsstillende og relativt likeverdige alternativer.

Multiconsult har utredet 6 kombinasjoner av disse to deponialternativene og ulike mudrings-/deponeringsmetoder, i forhold til fordeler, ulemper/risiko, deponikapasitet,

anleggstid og kostnader ved de ulike kombinasjonene. Ut fra en totalvurdering anbefaler Multiconsult to alternative tekniske løsninger:

- Mudring med mekanisk graveutstyr og deponering i strandkantdeponi med cellespuntavgrensning (Multiconsult rapport 3, alt 3), alternativt:
- Mudring med mekanisk graveutstyr og deponering i sjødeponi C med geobag, evt. nedføringsrør (Multiconsult rapport 3, alt 5).

Anleggstid er beregnet til ca 1 år for begge disse alternativene.

Multiconsult anbefaler fortrinnsvis etablering av strandkantdeponi med front av cellespunt, hvor cellene fylles med forurensede masser etter hvert som de etableres. Denne løsningen er teknisk og økonomisk den gunstigste for et strandkantdeponi, da cellene kan etableres uten forutgående mudring. Mudring anbefales gjennomført med graveutstyr. Multiconsult fraråder Rambølls forslag om rett profilspuntvegg pga at det er teknisk komplisert å gjennomføre og mer kostbart og tidkrevende. Alternativt kan hydraulisk mudringsutstyr eller horisontal auger brukes når deponiet bak cellene skal fylles. Dette vil i såfall kreve tilstrekkelig volum for behandling av store vannmengder som genereres ved slikt utstyr, og en ekstrakostnad på ca 200.000 må påregnes.

De innvunne arealer ved et strandkantdeponi kan benyttes til fullgode arealer hvor bygg på 1-2 etasjer (+) kan fundamenteres direkte i topplaget av sprengstein ca 1 år etter at området er opparbeidet. Bygg over flere etasjer kan om nødvendig fundamenteres med pæling.

Dersom nærmere detaljprosjektering viser at deponivolumet er unødvendig stort, kan deponiets avgrensningsslinje (cellespuntavgrensning) trekkes innover mot vest. For hver meter det trekkes inn vil deponivolumet reduseres med ca 3000 m³ pr m. Slik reduksjon vil i hht Multiconsult ikke innebære betydelige kostnadsbesparelser.

Alternativt anbefaler Multiconsult at de forurensede massene anbringes i sjødeponilokalitet C, mellom Larsneset og Gangsåstank. Lokaliteten er en naturlig forsenkning i sjøbunnen på ca 60-70 m dyp, med lengde ca 300m og bredde ca 50, hvor strømhastigheten ved bunnen er vurdert å være relativt lav. Oppfylling til dybde 60 m gir et volum på ca 150.000 m³. Volumet kan økes inntil 300.000 m³ ved å legge en 5 m høy avgrensningssvoll for en tilleggskostnad på ca 1.000.000,- eks.mva.

- Kostnadsvurdering av anbefalte løsninger

Multiconsult har kostnadsberegnet de to anbefalte mudrings-/deponeringsalternativene slik:

Post	Strandkantdeponi	Sjødeponi	Differanse
Sum kostnader bygging deponi inkl. usikkerhet og rigg	84 638 000	48 114 000	36 524 000
Sum tiltak i sjø inkl. usikkerhet og rigg	43 650 000	43 650 000	0
12% Prosjekteringskostn. m.m. av totalkostn eks. mva	15 394 560	11 011 680	4 382 880
Kostnader eks. mva	143 682 560	102 775 680	40 906 880
Total kostnad inkl. mva	179 603 200	128 469 600	51 133 600

NB. Det gjøres obs på at Multiconsults rapporter 3 og 4 har feilsummering av sjødeponikostnader, de skal være ca 85 mill, ikke ca 74 mill. Disse tallene er justert i rådmannens beregninger.

I tillegg kommer mulige kostnader for remudring, evt. tildekking av et resedimentert topplag etter mudring og/eller ned mot berg, kostnadsberegnet til mellom 3 og 12 mill.

Ved valg av strandkantdeponi-løsningen mener Multiconsult at det med fordel kan benyttes en kombinasjon av graveutstyr og hydraulisk utstyr, da dette vil gi mindre

spredning av forurensede finkornige sedimenter under mudring. Kombinasjon av to typer mudreustyr vil medføre en merkostnad på 10-20 mill, men gevinsten er i form av mer miljøvennlig mudring, kortere anleggstid og at evt kostnader for remudring/ekstra tildekking utgår.

Med dette som utgangspunkt anbefaler Multiconsult følgende tiltaksrekkefølge:

1. Etablering av celler og mudring med mekanisk utstyr i tiltaksområder med grovere sjøbunn, eks. ved kaier i ytre deler av Harstad havn.
2. Etablering av sjete eller annen barriere med overløp mellom cellespunt og land for håndtering av store vannmengder.
3. Mudring med horisontal auger eller sugemudringsutstyr i områder med finkornige sedimenter, spesielt i tiltaksområde N-I hvor det ikke skal mudres i store deler av området.

5. Fordeling av kostnader mellom staten og kommunen

Klif har i brev av 07.07.2011, samt forhandlinger i etterkant inngitt intensjoner om at de etter søknad om tilsagn vil medvirke til finansiering av miljøtiltakene i Harstad havn etter følgende fordeling, forutsatt tilstrekkelige årlige bevilgninger over statsbudsjett:

- Alt. 1 Strandkantdeponi

Bygging av deponi, inklusive kai/deponifront:

- Staten 37,5%
- Harstad kommune 62,5%

Tiltak i sjø (mudring/deponering, tildekking):

- Staten 75%
- Harstad kommune 25%

Usikkerhets- og riggekostnader ved strandkantdeponi:

- Staten 64%
- Harstad kommune 36%

Prosjekteringskostnader:

- Staten 75%
- Harstad kommune 25%

- Alt. 2 Sjødeponi

Bygging av deponi, tiltak i sjø (mudring/deponering, tildekking), usikkerhet/rigg og prosjekteringskostnader:

- Staten 75%
- Harstad kommune 25%

Statens bidrag gis på kostnader eks.mva, da kommunen får kompensert merverdiavgift. Merverdiavgift faller derfor i sin helhet på kommunen.

Risiko/eventuelle overskridelser fordeles i hht fordelingsnøkkel over, men må søkes om særskilt.

Andre ansvarlige forurenere må også bidra med finansieringen. Deres andel deles på Harstad kommune og Klif. Klif er bl.a. i dialog med skipsverftene om bidrag til oppryddingsprosjektet.

I hht overnevnte %-vise fordeling blir kostnadene slik for staten og kommunen, for de to anbefalte deponialternativene/tekniske løsningene fra Multiconsult:

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 1. Strandkantdeponi Multiconsult rapport 3, alternativ 3			Alt 2. Sjødeponi Multiconsult rapport 3, alternativ 5		
	Sum	Andel stat	Andel HK	Sum	Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	14 962 500	24 937 500	29 700 000	22 275 000	7 425 000
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	5 107 200	2 872 800	5 940 000	4 455 000	1 485 000
Tillegg rigg 35%	16 758 000	10 725 120	6 032 880	12 474 000	9 355 500	3 118 500
Kai 50m og fender	20 000 000	7 500 000	12 500 000	0	0	0
Sum deponi	84 638 000	38 294 820	46 343 180	48 114 000	36 085 500	12 028 500
Mudring, deponering	22 500 000	16 875 000	5 625 000	22 500 000	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	3 375 000	1 125 000	4 500 000	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	7 087 500	2 362 500	9 450 000	7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	5 400 000	1 800 000	7 200 000	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	32 737 500	10 912 500	43 650 000	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m*	15 394 560	11 545 920	3 848 640	11 011 680	8 258 760	2 752 920
Sum eks.mva	143 682 560	82 578 240	61 104 320	102 775 680	77 081 760	25 693 920
Merverdiavgift	35 920 640	0	35 920 640	25 693 920	0	25 693 920
Totalt inkl mva	179 603 200		97 024 960	128 469 600		51 387 840

Alt. 1: Mudring med mekanisk graveutstyr og deponering i strandkantdeponi med cellespuntafgrensning

Alt. 2: Mudring med mekanisk graveutstyr og deponering i sjødeponi C med geobag, evt. nedføringsrør.

* I 12% prosjekteringskostnader ligger prosjektering, overvåkning (før/etter), klargjøring (skrottrydding m.m.) og forundersøkelser.

6. Usikkerheter i prosjektet:

- Kostnadsberegninger

Det er flere usikkerheter ved prosjektet som kan ha store kostnadskonsekvenser. Multiconsult mener derfor at anbudsbeskrivelsen utformes slik at en kan velge den gunstigste løsning med tanke på miljøgevinst i forhold til kostnader. Multiconsult anbefaler at tilbudet bør kunne utarbeides med en del alternative poster og kombinasjoner som totalt sett kan gi stor positiv gevinst for både miljøet og Harstad kommune.

Kostnadsoverslagene til Multiconsult er gjort på bakgrunn av deres erfaringer fra tilsvarende prosjekt i Tromsø. Det presiseres imidlertid at anbudsprisene på denne typen arbeider varierer mye avhengig av oppdragstilgang i markedet, anbudsbeskrivelse, krav etc som måtte komme fram videre i prosjektet. Nærmere avklaring av kostnadsramme vil ikke være avklart før anbudsrunderen er ferdig, og endelige kostnader vil være klare først når tiltakene er gjennomført.

Multiconsult har antatt en uforutsettpost på + 20%. Ut fra erfaring har de satt kostnader for forundersøkelser, forprosjektering, miljøkontroll og overvåkning til 10-12% av totalkostnadene. Disse kan imidlertid variere med valgt deponiløsning og metode.

Kostnadsberegningene presentert i saken er utført med forutsetning om mudring og deponering med 150.000 m³ forurenset masse, fritt tilførte tildekkingsmasse samt teknisk gjennomføring med mudrings- og deponeringsmetode i hht Multiconsults anbefalinger.

- Uavklarte inntekter ved strandkantdeponi/momsspørsmål

Når de nye arealene i et eventuelt strandkantdeponi skal selges til private aktører, eventuelt overdras Harstad Havn KF (HHKF), så er det uavklart hvor mye kommunen må betale tilbake av momskompensasjonen som er mottatt. Spørsmålet er sendt til både Skatt Nord og Skattedirektoratet, men svar foreligger ikke ved utsending av saken. Det er imidlertid avtalt at svar skal komme i forkant av kommunestyrets behandling.

- Mudringsvolum

Endelig mudringsvolum kan bli større eller mindre enn anslått. Forurensningsmektighet er nå under kartlegging for å få en bedre pekepinn på nødvendig mudringsvolum før tiltaksgjennomføring detaljplanlegges. Teoretisk mudringsvolum er beregnet til 110.000 m³, mens kostnader og deponivolum ut fra erfaring er planlagt for ca 40% overmudring, dvs 150.000 m³.

- Deponikapasitet

Den største risikoen i prosjektet er at man etablerer et deponi som er for lite til å ta imot alle forurensete masser, slik at man må finne en reserveløsning. Begge deponilokalitetene har imidlertid såpass stor kapasitet at dette neppe blir et problem, dersom man tar tilstrekkelig høyde for usikkerhet i mudringsvolum.

Men man kan også risikere å få for stor deponikapasitet/for lite forurensete masser fra mudringen, slik at andre masser (rene eller forurensete) må skaffes tilveie for å fylle opp deponiet. Denne usikkerheten vil bare være aktuell i tilfelle valg av strandkantdeponialternativet, hvor arealene skal kunne utnyttes i etterkant.

Strandkantdeponiet på Seljestad er beregnet å kunne ha plass til vel 200.000 m³ ved omsøkt deponigrense. For stort volum behøver ikke nødvendigvis være negativt, men dersom mulig bør man likevel ved detaljplanlegging vurdere om justering av yttergrensen mot vest er aktuelt for å redusere deponivolumet hvis det er klart at mengden forurensete masser blir betydelig mindre. Ved å trekke yttergrensen inn vil deponivolumet kunne reduseres med ca 3000 m³ pr m som linjen trekkes vestover. Eventuelt kan deponiet ta imot forurensete masser fra andre prosjekter dersom aktuelt.

Sjødeponiet kan ta imot masser opptil 150.000 uten ekstra tiltak og inntil 300.000 m³ ved å etablere en avgrensende voll for å forhøye eksisterende terskel som leder ut av forsengkningen i retning nordøst.

- Skrotrydding og klargjøring

Kostnadene til dette er usikre, og avhenger av mudringsutstyr som velges. Kostnadene blir høyest ved valg av sugemudringsutstyr, horisontal auger eller kuttersuger som er nokså følsomt utstyr for slikt, og minst ved konvensjonelt graveutstyr.

- Tildekkingsmasser

Kostnader for opplasting, transport og utlegging av tildekkingsmasser er forutsatt fritt levert på båt eller at de kan hentes fritt i Risøyrenna. Dersom tildekkingsmasser må kjøpes, eller leverings-/grunnavgift kommer i tillegg, vil kostnadene øke.

Tildekking av sjødeponi bør beregnes ut fra en tykkelse på 1 m pga stort vanddyb. Avhengig av dumpingsmetode (eks. geobager eller nedføringsrør) varierer antatt tildekkingsområde og mengde tildekkingsmasser mellom 60.000 og 120.000 m³. Kostnadsoverslagene er gjort med utgangspunkt i det laveste tallet, og med forutsetning om deponering i geobager.

- Remudring/Tildekking

Etter første gangs mudring kan det vise seg at miljømålene ikke er oppnådd. Alternativene er da remudring eller tildekking (dersom det ikke er krav til seilingsdybde). Tilleggs kostnader for dette er anslått til mellom 3 og 12 millioner, og er ikke tatt med i kostnadsberegningene.

- Anleggstid/stopp/forsinkelser

Angitt anleggstid på ca 1 år er satt med utgangspunkt i anbefalt teknisk løsning. Tid for etablering av evt. kai vil komme i tillegg. Anleggstiden kan variere fra under 1 til over 2 år avhengig av valgt deponeringsalternativ og metoder. Faktisk anleggstid vil først være klar etter anbudskonkurranse/detaljprosjektering. I tillegg vil planlagt anleggstid kunne endres dersom det f.eks. oppstår tekniske problemer med rigg/utstyr, manglende tilgjengelighet av utstyr/mannskap, overskridelser av peak-verdier for tillatt spredning av forurensning under tiltak m.m.

- *Andre forhold*

Det vil som i alle prosjekter være både kjent og ukjent risiko og det er ikke mulig å beskrive risiko/usikkerhet uttømmende.

7. Innkomne merknader til høring av Revidert tiltaksplan

Det er kommet inn en merknad i forbindelse med høringen fra Seaworks AS. Merknaden går spesifikt på høringens tidsfrist og høringsperioden, med anmodning om utvidet frist.

Svar til Seaworks AS er at Revidert tiltaksplan for Harstad havn ikke er en plan det er krav til høring av i hht Plan- og bygningsloven, men at det likevel har vært et ønske fra rådmannen og Planutvalget om å legge de foreliggende planene til offentlig ettersyn slik at interesserte har en mulighet til å sette seg inn i kommunens planer for opprydding i forurenset sjøbunn i Harstad havn. Det er også presisert at Harstad kommune er oppmerksom på at høringsperioden og fristen er noe uheldig i forhold til at det er ferietid, men at fristen er satt på bakgrunn av planlagt samkjøring av sjøbunnsoppdydding med Kystverkets farledsutdyping i havna i 2012, og at fristen derfor ikke kan utsettes.

Det ble også gjort oppmerksom på at eventuelle viktige innspill/merknader som måtte komme til planene til eller gjennomføringen av sjøbunnsoppdyddingen i Harstad havn, vil så langt som mulig og hensiktsmessig hensyntas.

8. Kommuneplanen

Kommuneplanen bør brukes aktivt som virkemiddel for å oppnå en bærekraftig og robust by - og tettstedsstruktur i den enkelte kommune. Seljestad området er definert som nærings- og industriområde i kommuneplanens arealdel vedtatt 29.04.2010. Planen definerer Seljestad handelspark (E1) som et avlastningssenter for detaljhandel og plasskrevende varer.

Definisjon avlastningssenter:

Avgrensede områder som kan etableres dersom det ikke er mulig eller ønskelig i sentrum. Etableringer her bør derfor ikke være i konkurranse med aktivitetene i sentrum slik som et kjøpesenter med mindre butikker i større grad vil være.

Handelsbransjen defineres i to kategorier: Plasskrevende varer og detaljhandel. Detaljhandelen søkes lagt til sentrum, mens salg av plasskrevende varer ønskes etablert så nær sentrum som mulig, men på en slik måte at trafikkbelastningen ikke får uheldige konsekvenser for sentrumsmiljøet.

I tillegg er E 6 Seljestadfjæra er i kommuneplanens arealdel satt av til område for transportbedrifter, verkstedtjenester og salg, industriell produksjon og tjenesteyting, maritim mekanisk tjenesteyting. Området er også satt av til havnerelaterte servicebedrifter med kundegrunnlag i byen.

I kommuneplanen foreligger det derfor forslag om å forbedre handelsstrukturen i Harstad. Det utarbeides mål og retningslinjer for utvikling av senterstruktur, lokalisering av varehandel og andre servicefunksjoner i ulike deler av kommunen. Selv om disse retningslinjene ikke er juridisk bindende, vil de kunne gi viktige politiske føringer for utforming og behandling av regulerings- og bebyggelsesplaner.

Samfunnsdelen av kommuneplanen definerer utfordringer når det gjelder handelsstruktur i Harstad:

- Et styrket sentrum
- Spredt etablering av handelsvirksomhet
- Mangelfull kollektivtransport til de store kjedebutikkene
- Mangel på store områder for samlokalisering av storhandel
- Behov for moderne kjøpesenter i sentrum
- Ingen definerte avlastningssenter i fylkesdelplanen for kjøpesenter

- Forskjønning av havnefronten

9. Harstad Havn KFs (HHKF) synspunkter

HHKF argumenterer i notat (vedlagt) av 15.08.2011 for å sikre området i Seljestadfjæra (ved fergekaia) til havneformål. I korte trekk oppsummeres argumentene slik:

- HHKF drifter i dag eksisterende kai, området er regulert til havneformål
- Ny kai og større bakenforliggende areal gir muligheter for økt havnevirksomhet i området; økt last over kai, bedre lagringsmuligheter,
- Gunstig kai for bulk- og store konstruksjoner
- Potensiale for utvikling av havnevirksomheten i området og næringsutvikling nord for byen med Veipakke Harstad og tunnel
- Miljøfordeler ved mindre tungtrafikk gjennom sentrum
- Godstransport over sjø er en mer miljøvennlig transportmetode fremfor bil og bane.
- Salg av området til annet formål vil være fatalt for havneutviklinga i Harstad.

HHKF har også oversendt brev av 15.05.09. HHKFs notat og brev vedlagt saken (V7).

Vurdering

1. Hvorfor sjøbunnsopprydding?

Harstad havn har en sterkt forurenset sjøbunn, som er gitt høy prioritet på tiltaksgjennomføring i det nasjonale arbeidet for sjøbunnsopprydding.

Miljøvernmyndighetenes mål med slik opprydding er at sedimentene ikke skal medføre fare for alvorlig forurensning, men også at det skal bedre forholdene for livet i sjøen og på lengre sikt bidra til økt matvaretrygghet. Det er flere forhold som tilsier at sjøbunnsopprydding bør igangsettes i Harstad havn nå.

- Statlige tilskudd

Klif har signalisert at de vil prioritere Harstad med betydelige statlige midler¹ til gjennomføring av tiltak, dersom vi kommer i gang med opprydding i 2012. Trondheim og Sandefjord ligger like bak oss i planlegging av sjøbunnsopprydding, og vil få disse midlene dersom Harstad ikke kommer i gang nå. I nasjonal sammenheng er Harstad den fjerde kommunen som kommer i gang med sjøbunnsopprydding etter Oslo, Kristiansand og Tromsø som er eller snart er ferdig med sjøbunnsopprydding.

- Mulighet for samarbeid med Kystverket

Kystverket planlegger farledsutdyping inn mot Harstadbotn i 2012², og har sagt seg villig til å stille som byggherre og byggeleder av et felles prosjekt om helhetlig sjøbunnsopprydding og farledsutdyping. Forutsetningen er at kommunen vedtar tiltaksomfang, deponilokalitet og finansiering av kommunal andel for sjøbunnsoppryddingen innen august 2011, slik at Kystverket kan opprettholde sin planlagte fremdrift i forhold til farledsutdypingen.

Muligheten samkjøring med Kystverket er meget gunstig for Harstad kommune, både økonomisk, gjennomføringsmessig og fremdriftsmessig. Kystverket har lang erfaring og kompetanse på tiltak i sjø, og har nylig avsluttet et tilsvarende fellesprosjekt med sjøbunnsopprydding og farledsutdyping i Stamsund havn. Prosjektet blir betegnet som vellykket både av miljømyndighetene, kommunen og Kystverket selv. Samkjøring med Kystverket vil trolig være avgjørende gjennomføring av sjøbunnsopprydding i havna.

- "Riset bak spillet"

Klif jobber med å avklare ansvarlige for forurensningene i sjøbunnen rundt omkring i norske havner, bl.a. verft og kommuner, og har gitt signaler om at de vil vurdere å

¹ forutsatt at Klif får nødvendige midler tilført over statsbudsjettet for 2012

² i hht Nasjonal Transportplans handlingsplan for inneværende periode

pålegge kommunen tiltak for å rydde opp i forurensningene dersom vi ikke frivillig igangsetter tiltak nå.

- Positive ringvirkninger

I tillegg til de selvfølgelige miljøeffektene av sjøbunnsoppryddingen som mindre spredning av forurensninger og bedre forhold for sjø- og bunnlevende arter, vil man på sikt kunne få positive ringvirkninger som oppheving av kostholdsråd/økt matsikkerhet og økte muligheter for fiske, oppdrett og sjøbasert turisme i nærområdet. I tillegg vil havna kunne ta imot større skip med kraftigere motorer uten å virvle opp og spre forurensninger fra sedimentene. Sjøbunnsoppryddingen vil dessuten være positivt for Harstads omdømme ved at vi tar et viktig miljøansvar for fremtidas generasjoner.

Den korte fristen for å vedta tiltaksomfang, deponiløsning og finansiering er satt med utgangspunkt i å rekke samkjøring med Kystverket. Den korte fristen er uheldig både i forhold til de administrative og de politiske prosessene i saken, og ideelt sett skulle man hatt to måneder lengre frist på denne viktige saken. Men dersom kommunen ikke fatter vedtak sjøbunnsopprydding nå, vil vi miste muligheten til et samarbeid med Kystverket, og sannsynligvis ende opp med en langt høyere regning for tiltak i sjø på et senere tidspunkt, fordi andre kommuner vil bli prioritert med midler fra staten. **Fordelen med samkjøring med Kystverket er så stor at Harstad kommune bør være villig til å treffe en rask beslutning med større usikkerhet enn man ellers ville gjort.**

2. Vurdering av anbefalt tiltaksomfang og deponiløsninger

Anbefalte tiltak og tiltaksomfang i Revidert tiltaksplan fra Multiconsult (V2) anses å være tilfredsstillende, hensiktsmessig og forsvarlig både ut fra et miljømessig og et samfunnmessig perspektiv. Det er vurdert at man når anbefalt tiltaksomfang ved med mudring ned til 15 meter og tildekking mellom 15 og 20 meter i de arealer det forurensningsmessig er nødvendig. Tiltaksareal er redusert med 2/3 deler og totale kostnader er dermed også betydelig redusert i forhold til anbefalinger i Rambølls tiltaksplan (ca 300 mill). Lovnad om betydelige tilskudd fra staten, samt samkjøring med Kystverket som byggherre for et fellesprosjekt, gjør tiltaksgjennomføring gunstig for Harstad kommune nå.

-Miljømessig vurdering

Begge de anbefalte deponialternativene anses å ha stor nok kapasitet til å ivareta massene fra sjøbunnsoppryddingen hver for seg. Begge alternativene er også vurdert og funnet geoteknisk egnet til deponi for forurensede masser. Ut fra en miljøfaglig vurdering vil begge deponialternativene være tilfredsstillende og "likeverdige" alternativer. Det er likevel noen miljømessige positive aspekter ved strandkantdeponiløsningen:

- Et strandkantdeponi vil kunne bidra til å stanse eventuelle lekkasjer fra tidligere tiders fyllinger som ligger i bakkant av deponiet.
- Etterkontroll/miljøovervåkning vil trolig være enklere og billigere i et strandkantdeponi enn i et sjødeponi.
- Det vil trolig være mindre risiko for uhell/spredning av forurensninger knyttet til deponeringen av forurensede masser i et strandkantdeponi.

Tiltakene er vurdert etter Naturmangfoldlovens prinsipper for offentlig beslutningstaking (§§ 8 til 12). Tiltakene i sjø og begge deponialternativene ikke funnet å være i konflikt med lovens formål og bestemmelser. Sjøbunnsoppryddingen vil tvert imot gi bedring i miljøtilstanden, og vil derfor være i tråd med lovens formål og hensikt. Som en del av forundersøkelsene vil det gjennomføres kartlegging av bunnfauna før igangsetting, for å dokumentere dagens tilstand, og slik kunne måle effekter av tiltakene i etterkant.

Både strandkantdeponi og sjødeponi faller inn under forskrift om konsekvensutredning, jfr vedlegg 2, pkt 12. Begge deponialternativene er derfor vurdert opp mot §4 i forskriften og anses ikke å falle inn under krav til konsekvensutredning.

- Økonomisk vurdering

Kostnadmessig vil en løsning med sjødeponi være billigere enn et strandkantdeponi. Kostnader knyttet til strandkantdeponi er særlig usikre. Kostnadene for begge deponialternativene må lånefinansieres av kommunen. I tillegg er inntekter fra salg av nye arealer ved et eventuelt strandkantdeponi uavklart. Inntektsanslag er basert på en anslått markedspris pr m², ikke på formell markedstakst. Evt. salg av arealet er ikke avklart, men det er sannsynlig at 2/3 av arealet vil bli solgt til COOP Nord.

Ved strandkantdeponi vil kostnader for VVS og EL vil komme i tillegg, beregnet til ca kr 1,25 mill eks mva. Eventuell ferdigstilling med asfaltering/grusdekke vil også komme i tillegg på ca 170 kr/m² (2011-priser). Dersom havneareal på 7500m² skal fullføres med asfalt utgjør dette ca kr 1,23 mill eks.mva.

Det må presiseres at kostnadsoverslagene her er basert på de metoder og det mudringsutstyr som Multiconsult har anbefalt i rapportene sine. Det vil bli mest sannsynlig bli stilt funksjonskrav, ikke metodekrav i anbudsbeskrivelsen for sjøbunnsoppryddingen, og kostnadsbildet vil ikke være klart før etter anbudskonkurransen er gjennomført. Det må dessuten tas forbehold om at endelige kostnader først er klare etter at tiltakene er gjennomført. Men prinsippene i fordeling av kostnader mellom staten og kommunen anses avklart, og vil gjelde for de videre arbeidene.

Kostnader i saken er på skisseprosjekt-nivå. Dette er et grovere detaljeringsnivå enn man vanligvis legger til grunn for avgjørelser av denne størrelsesorden.

Ved evt valg av strandkantdeponialternativ må det tas forbehold om at beregnet tilbakebetaling av momskompensasjon kan være satt på feile premisser. Det er i sakens alternativer forutsatt at tilbakebetaling av moms bare skjer ut fra på de inntekter vi eventuelt får ved salg, og ikke til de reelle kostnadene knyttet til etableringen av deponiet. Det er sendt forespørsel om avklaring av dette til Skatt Nord og Skattedirektoratet om dette, og rådmannen er lovt avklaring før kommunestyrets behandling av saken.

- Samfunns-/næringsmessig vurdering

Et strandkantdeponi vil kunne bidra til næringsutvikling, og gi gevinst i form av nye arealer med byggegrunn og evt. ny kai. Det aktuelle området for strandkantdeponi på Seljestad er interessant som næringsareal. COOP Nord har signalisert at de ønsker selv å bygge ut deler av området dersom ikke kommunen gjør det.

Et strandkantdeponi vil gi mer areal til dette området som er kommunens avlastningssenter til sentrum. Dette gir kommunen mulighet til å gi ønsket retning på videre utvikling av området, i større grad enn om private utbyggere fyller ut. utfordringer definert i kommuneplanen med å få rett virksomhet til rett plass, definere kommunens avlastningssenter, samt legge til rette for forskjønning av havnefronten er muligheter som åpner seg ved et strandkantdeponi. Kaien på Seljestad kan ha et inntekspotensiale utover dagens HHKF bruk og gitt at HHKF dekker kaiens kostnader, vil den kunne inngå som et riktig steg i forhold til strategiske langtidsplaner.

HHKFs inntekter på dagens kai ved Seljestad er relativt ubetydelig (ca 100.000), og den er relativt lite brukt. Kaia er formelt kommunens eie, men driftes og vedlikeholdes av HHKF. På grunn av lite bakenforliggende areale, samt manglende dybde ved kai, er det med dagens forutsetninger vanskelig å øke inntektene. HHKF har signalisert at de forventer økte inntekter dersom de får en ny kai med større bakenforliggende havnearealer der det f.eks. blir plass til mellomlagring av gods. Det vil i så fall være opp til HHKF å synliggjøre og realisere et slikt inntekspotensiale.

I et miljø-/samfunns perspektiv er det være gunstig å beholde kai/havnearealer på Seljestad, slik at gods til området kan tas inn over kai i stedet for å fraktes gjennom sentrum eller fra Stangnes. I et mer langsiktig perspektiv kan potensialet for økt godstransport over kai på Seljestad være relativt stort, dersom det blir tunnelutbygging og økt næringsutvikling på nordsida av byen.

3. Oppsummering fordeler og ulemper deponialternativer:

- Strandkantdeponi fordeler:

Utfylte arealer kan bebygges tidligere (2014 enn om private aktører skal utbygge området)
Sikrer utbygging av området, privat utbygging er mer usikker
Utbygging av området vil realisere mål i kommuneplanen
Gir muligheter for ønsket næringsutvikling av området
Stanser eventuelle lekkasjer fra tidligere fyllinger i bakenforliggende område
Mindre risiko ved deponering av fourensede masser
Et strandkantdeponi kan gi mindre "motstand" i befolkningen enn et sjødeponi (jfr Oslofjord-prosjektet)
Enklere og trolig billigere å miljøovervåke i etterkant

- Strandkantdeponi ulemper:

Dyrere løsning
Større usikkerhet knyttet til kostnader
Inntekter er uavklart
Momsspørsmål ved salg av arealet er uavklart
Usikkerhet knyttet til mudringsvolum, deponiavgrensning og deponiareal
Større prosjekteringskostnader, mer ressurskrevende

- Sjødeponi fordeler:

Billigere løsning
Mindre usikkerhet knyttet til kostnader og finansiering
Merverdiavgift kompenseres i sin helhet
Større fleksibilitet i forhold til mudringsvolum, ikke så viktig å vite hvilket volum som blir mudret i forhold til planlegging
Lavere prosjekteringskostnader, mindre ressurskrevende

- Sjødeponi ulemper:

Ingen konkret tilleggsgevinst
Større risiko ved deponering av forurensede masser
Vanskeligere og trolig dyrere å miljøovervåke i etterkant
Kan gi mer motstand i befolkningen enn et strandkantdeponi (jfr Oslofjordprosjektet)

4. Kostnader ved ulike alternativer for finansiering av HK andel:

1a: Strandkantdeponi uten kai, der hele arealet selges til næringsformål:

HK andel strandkantdeponi	61 104 320
Kai trekkes ut	-9 375 000
Merverdiavgift (uten kai)	32 170 640
Momskompensasjon	-32 170 640
Salg av hele arealet 21500 M2 til M2 pris kr 1500	-32 250 000
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon	6 450 000
Netto kostnad Harstad kommune	25 929 320
Merkostnad i fht sjødeponi	235 400

1b: Strandkantdeponi med kai, der 1/3 av arealet beholdes til havneformål:

HK andel strandkantdeponi	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640
Momskompensasjon	-35 920 640

Salg av 14000 M2 til M2 pris kr 1500	-21 000 000
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon næringsareal	4 200 000
Tilbakebetaling MVA-kompensasjon ved bruk til havneformål	2 250 000
Tilbakemetaling MVA-kompensasjon for total kaikostnad	3 750 000
Netto kostnad Harstad kommune	50 304 320
Merkostnad i fht sjødeponi	24 610 400

1c: Strandkantdeponi med kai og 7500 M2 til havneformål. Kaia dekkes av HHKF

HK andel strandkantdeponi	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640
Momskompensasjon	-35 920 640
Salg av 14000 M2 arealet til M2 pris kr 1500	-21 000 000
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon næringsareal	4 200 000
Tilbakebetaling MVA-kompensasjon ved bruk til havneformål	2 250 000
HK Kai-andel betales av HHKF inkl mva	-11 718 750
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon total kaikostnad*	3 750 000
Netto kostnad Harstad kommune	38 585 570
Merkostnad i fht sjødeponi	12 891 650

Brutto kostnad for HHKF blir da: *

11 718 750

*Det er trolig at HHKF får refundert mva på kjøp av kai

1d: Strandkantdeponi med kai, der både 7500 M2 og kaia dekkes av HHKF:

HK andel strandkantdeponi	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640
Momskompensasjon	-35 920 640
Salg av 21500 M2 arealet til M2 pris kr 1500	-32 250 000
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon næringsareal	6 450 000
HK Kai-andel betales av HHKF inkl mva	-11 718 750
Tilbakebetaling av MVA-kompensasjon total kaikostnad*	3 750 000
Netto kostnad Harstad kommune	27 335 570
Merkostnad i fht sjødeponi	1 641 650

Brutto kostnad for HHKF blir da: *

22 968 750

*Det er trolig at HHKF får refundert mva på kjøp av kai

Rådmannens konklusjon/oppsummering:

Rådmannen anbefaler alternativ 2 sjødeponi. Sjødeponialternativet er miljømessig tilfredsstillende, og av Klif likestilt med strandkantdeponi. Alternativet er det som gir lavest netto utgift for kommunen, og som totalt sett innebærer minst økonomisk risiko. Det er strategiske fordeler ved strandkantdeponialternativet, med valg av dette alternativet medfører betydelige merkostnader enn sjødeponi.

Merkostnadene ved valg av strandkantdeponi er først og fremst knyttet til å opprettholde og bedre Harstad Havns forhold og grunnlaget for havnevirksomheten. Disse merkostnadene er betydelige, ca 24,5 mill kr, forutsatt at HHKFs uttrykte behov skal

legges til grunn. Havna har ikke på noen måte sannsynliggjort at den kan øke sine inntekter i en slik størrelsesorden at merkostnadene kan betjenes. Inntekten på dagens kai i området - som vil gå tapt ved strandkantdeponi - er av HHKF opplyst å være ca kr. 100.000,- årlig.

I den økonomiske situasjonen kommunen er i kan ikke rådmannen tilrå at så store merkostnader belastes kommunens drift for å styrke HHKFs forretningsmessige grunnlag. Det vil i så fall være en prioritering som i neste omgang vil svekke kommunens evne til å løse utfordringer på andre viktige samfunnsområder.

Sjøbunnsdeponi har ikke samme potensial for samfunnsutvikling som strandkantdeponi. Dette da strandkantdeponi vil gi nye næringsarealer, noe som er viktig for å fremme utvikling. Det er imidlertid ikke slik at et valg av sjøbunnsdeponi betyr at det aktuelle området ikke vil bli utfylt. Private har fått tillatelse til å starte regulering av området, og er i gang med det. De mener å kunne etablere nye næringsarealer billigere enn kommunen. Det er således sannsynlig at omlag 2/3 av det arealet et strandkantdeponi ville ha gitt, uansett vil bli bygd ut. Rådmannen anser det som betydelig i samfunnsutviklings-sammenheng.

En slik utbygging vil sannsynligvis ikke forrige de fasiliteter Harstad Havn har i dag - i og med at dagens kai ikke blir en del av det utfylte arealet -, og være i tråd med kulepunkt 1 i havnesjefens konklusjon/oppsummering i brev av 15.05. 2009.

Oppsummert tilrår rådmannen alternativet sjøbunnsdeponi. Det er da lagt til grunn at alternativene er miljømessig likeverdige.

Sjøbunnsdeponi er gunstigst økonomisk for Harstad kommune og innebærer minst økonomisk risiko.

Alternativet gir sannsynligvis en utbygging i privat regi av området på Seljestad, men dog ikke i samme størrelsesorden som et strandkantdeponi.

Alternativet hensyntar HHKF interesser ved at de ikke får forringet sin infrastruktur i området.

Hugo Thode Hansen
rådmann **Behandling Formannskapet - 22.08.2011:**

Rådmannen orienterte vedr. saken.

AP v/Halvar Hansen, fremmet følgende forslag:

Nytt pkt. 7:

"Ved valg av sjødeponi og privat utbygging av området, forutsettes at Harstad Havn KF's nåværende kai og arealforhold ikke blir forringet."

Rådmannens tilråding med det fremlagte forslaget ble enstemmig vedtatt.

Innstilling Formannskapet - 22.08.2011:

Harstad kommunestyre vedtar:

1. å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med sjødeponi i henhold til alternativ 2 i saken. Totale prosjektkostnader blir kr 128.470.000 inkl. mva. Kommunal egenandel blir kr 51.388.000 ekskl. momskompensasjon. Den kommunale egenandelen finansieres ved momskompensasjonen og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av total kostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger		Alt 2. Sjødeponi (Multiconsult rapport 3, alternativ 5)		
Post	Sum		Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	29 700 000	¹	22 275 000	7 425 000
Tillegg uforutsett 20%	5 940 000	¹	4 455 000	1 485 000
Tillegg rigg 35%	12 474 000	¹	9 355 500	3 118 500
Kai 50m og fender	0		0	0
Sum deponi	48 114 000		36 085 500	12 028 500
Mudring, deponering	22 500 000	¹	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹	7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	^{1, 6}	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	11 011 680	^{1, 4}	8 258 760	2 752 920
Sum eks.mva	102 775 680		77 081 760	25 693 920
Merverdiavgift	25 693 920	⁵	0	25 693 920
Totalt inkl mva	128 469 600			51 387 840
Mva kompensasjon	-25 693 920		0	-25 693 920
Netto kostnader	102 775 680			25 693 920

2. tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:

- Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
- Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
- I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon

3. nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:

Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaksmål, referert som a. og b. i saken.

4. at Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsopprydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre

5. prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges

6. at eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret.

7. Ved valg av sjødeponi og privat utbygging av området, forutsettes at Harstad Havn KF's nåværende kai og arealforhold ikke blir forringet.

Behandling Kommunestyret - 25.08.2011:

Kommunestyret fikk seg forelagt brev fra:

- Skattedirektoratet av 23.08.2011

- KomRev Nord av 24.08.2011
- Ny innstilling fra formannskapet av 25.08.2011:

Ny innstilling fra formannskapet:

1. Å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008). Formålet med prosjektet er opprydding av forurenset sjøbunn i Harstad Havn og anbringning av forurensete masser i en miljømessig tilfredsstillende deponiløsning.
2. Alt 1 a) å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med deponiløsning strandkantdeponi uten kai. Totale prosjektkostnader blir ca kr 158.600.000 inkl mva. Kommunal egenandel blir ca kr 83.000.000 ekskl. momskompensasjon og finansieres ved momskompensasjon og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av totalkostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 1. Strandkantdeponi uten kai (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)		
Post	Sum	Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	² 14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³ 5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³ 10 725 120	6 032 880
Deponiavslutn./fender	5 000 000	² 1 875 000	3 125 000
Sum deponi	69 638 000	² 32 669 820	36 968 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹ 16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹ 3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹ 7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹ 5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹ 32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	13 594 560	¹ 10 195 920	3 398 640
Sum eks.mva	126 882 560	75 603 240	51 279 320
Merverdiavgift	31 720 640	0	31 720 640
Totalt inkl mva	158 603 200		82 999 960
Mva kompensasjon	-31 720 640	0	-31 720 640
Netto kostnader	126 882 560		51 279 320

3. Tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:

- Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
- Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
- I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon

4. Nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:

Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaksmål, referert som a. og b. i saken.

5. At Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsoppdydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre

6. Prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges

7. At eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret.

8. Rådmannen bes fremme sak om endelig disponering av det utfylte arealet når strandkantdeponiet er ferdigstilt

Silje Gry Hanssen, saksbeh., orienterte vedr. saken.
Rådmannen orienterte vedr. saken.

Torgeir Larsen, H, fratradte pga inhabilitet.

Tilstede: 42 repr.

Kommunestyret avholdt gruppemøte før behandling av saken.

AP v/Halvar Hansen fremmet følgende forslag:

*Pkt. 2 endres
Fra "uten kai" til "**med kai**"*

Rådmannen gis fullmakt til å korrigere beløpsstørrelser i vedtaket i hht denne endringen."

Formannskapetets innstilling med det framlagte forslaget fra AP ble enstemmig vedtatt.

Vedtak Kommunestyret - 25.08.2011:

Harstad kommunestyre vedtar

- 1 Å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008). Formålet med prosjektet er opprydding av forurenset sjøbunn i Harstad Havn og anbringning av forurensete masser i en miljømessig tilfredsstillende deponiløsning.
2. å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med deponeringsløsning strandkantdeponi med kai. Totale prosjektkostnader blir kr 179.603.000 inkl mva. Kommunal egenandel blir kr 97.025.000 ekskl. momskompensasjon og finansieres ved momskompensasjon og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av totalkostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 1. Strandkantdeponi med kai (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)			
Post	Sum		Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	²	14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³	5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³	10 725 120	6 032 880
Kai 50m og fender	20 000 000	²	7 500 000	12 500 000
Sum deponi	84 638 000	²	38 294 820	46 343 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹	7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	15 394 560	¹	11 545 920	3 848 640
Sum eks.mva	143 682 560		82 578 240	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640		0	35 920 640
Totalt inkl mva	179 603 200			97 024 960
Mva kompensasjon	-35 920 640		0	-35 920 640
Netto kostnader	143 682 560			61 104 320

3. Tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:
 - Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
 - Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
 - I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon
4. Nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:
 Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaksmål, referert som a. og b. i saken.
5. At Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsopprydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre
6. Prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges
7. At eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret.
8. Rådmannen bes fremme sak om endelig disponering av det utfylte arealet når strandkantdeponiet er ferdigstilt

Behandling Formannskapet - 25.08.2011:

Ordføreren fremmet følgende endringsforslag:

1. Å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008). Formålet med prosjektet er opprydding av forurenset sjøbunn i Harstad Havn og anbringning av forurensete masser i en miljømessig tilfredsstillende deponiløsning.
2. Alt 1 a) å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med deponiløsning strandkantdeponi uten kai. Totale prosjektkostnader blir ca kr 158.600.000 inkl mva. Kommunal egenandel blir ca kr 83.000.000 ekskl. momskompensasjon og finansieres ved momskompensasjon og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av total kostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger		Alt 1. Strandkantdeponi uten kai (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)		
Post	Sum		Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	²	14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³	5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³	10 725 120	6 032 880
Deponiavslutn./fender	5 000 000	²	1 875 000	3 125 000
Sum deponi	69 638 000	²	32 669 820	36 968 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹	7 087 500	2 362 500

Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	13 594 560	¹	10 195 920	3 398 640
Sum eks.mva	126 882 560		75 603 240	51 279 320
Merverdiavgift	31 720 640		0	31 720 640
Totalt inkl mva	158 603 200			82 999 960
Mva kompensasjon	-31 720 640		0	-31 720 640
Netto kostnader	126 882 560			51 279 320

3. Tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:

- Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
- Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
- I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon

4. Nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:

Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaksmål, referert som a. og b. i saken.

5. At Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsopprydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre

6. Prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges

7. At eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret.

8. Rådmannen bes fremme sak om endelig disponering av det utfylte arealet når strandkantdeponiet er ferdigstilt

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 1. Strandkantdeponi (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)			
	Post	Sum	Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	²	14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³	5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³	10 725 120	6 032 880
Kai 50m og fender	20 000 000	²	7 500 000	12 500 000
Sum deponi	84 638 000	²	38 294 820	46 343 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹	7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	15 394 560	¹	11 545 920	3 848 640
Sum eks.mva	143 682 560		82 578 240	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640		0	35 920 640
Totalt inkl mva	179 603 200			97 024 960
Mva kompensasjon	-35 920 640		0	-35 920 640
Netto kostnader	143 682 560			61 104 320

Det fremlagte forslaget ble enstemmig vedtatt.

Innstilling Formannskapet - 25.08.2011:

Harstad kommunestyre vedtar:

- 1 Å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008). Formålet med prosjektet er opprydding av forurenset sjøbunn i Harstad Havn og anbringning av forurensete masser i en miljømessig tilfredsstillende deponiløsning.
2. Alt 1 a) å etablere prosjekt Ren Harstad Havn (prosj.nr 040008) med deponiløsning strandkantdeponi uten kai. Totale prosjektkostnader blir ca kr 158.600.000 inkl mva. Kommunal egenandel blir ca kr 83.000.000 ekskl. momskompensasjon og finansieres ved momskompensasjon og låneopptak i VHP 12-15. Resterende av totalkostnad finansieres ved tilskudd fra staten. Prosjektkostnader for investering og drift innarbeides ved rullering av virksomhetsplan 2012-2015.

Kostnadsfordeling deponiløsninger	Alt 1. Strandkantdeponi uten kai (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)		
Post	Sum	Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	² 14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³ 5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³ 10 725 120	6 032 880
Deponiavslutn./fender	5 000 000	² 1 875 000	3 125 000
Sum deponi	69 638 000	² 32 669 820	36 968 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹ 16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹ 3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹ 7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹ 5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹ 32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	13 594 560	¹ 10 195 920	3 398 640
Sum eks.mva	126 882 560	75 603 240	51 279 320
Merverdiavgift	31 720 640	0	31 720 640
Totalt inkl mva	158 603 200		82 999 960
Mva kompensasjon	-31 720 640	0	-31 720 640
Netto kostnader	126 882 560		51 279 320

3. Tiltaksgjennomføring i hht Multiconsults reviderte tiltaksplan (V2) slik:

- Mudring av arealer grunnere enn 15 meter
- Tildekking av arealer mellom 15-20 meter i hht figur/i delområder N-I – N-VI
- I områder dypere enn 20 m begrenses tiltak til naturlig restitusjon

4. Nytt miljømål for tiltaksgjennomføring som foreslått av Klif slik:

Redusere innhold av de prioriterte miljøgiftene bly, kadmium, kvikksølv, PAH16 og SPCB7 til tilstandsklasse III i områder hvor det er behov for tiltak på grunn av disse stoffene. Miljømålet erstatter de to tidligere vedtatte tiltaksmål, referert som a. og b. i saken.

5. At Harstad kommune inngår avtale med Kystverket om prosjektgjennomføring som del av fellesprosjekt for sjøbunnsopprydding (inkl. deponering) og farledsutdyping og hvor Kystverket er byggherre

6. Prosjektet under forutsetning om at tilsagn om statlig delfinansiering av miljødelen av prosjektet gis som beskrevet i saken og at tillatelser etter forurensningsloven av fylkesmannen innvilges

7. At eventuelle endringer i prosjektforutsetninger samt vedtatt kostnadsoverslag og kommunal egenandel må behandles i kommunestyret.

8. Rådmannen bes fremme sak om endelig disponering av det utfylte arealet når strandkantdeponiet er ferdigstilt

Kostnadsfordeling deponiløsninger		Alt 1. Strandkantdeponi (Multiconsult rapport 3, alternativ 3)		
Post	Sum		Andel stat	Andel HK
"Bygging" deponi	39 900 000	²	14 962 500	24 937 500
Tillegg uforutsett 20%	7 980 000	³	5 107 200	2 872 800
Tillegg rigg 35%	16 758 000	³	10 725 120	6 032 880
Kai 50m og fender	20 000 000	²	7 500 000	12 500 000
Sum deponi	84 638 000	²	38 294 820	46 343 180
Mudring, deponering	22 500 000	¹	16 875 000	5 625 000
Usikkerhet 20%	4 500 000	¹	3 375 000	1 125 000
Rigg 35%	9 450 000	¹	7 087 500	2 362 500
Tildekking inkl usikk.	7 200 000	¹	5 400 000	1 800 000
Sum tiltak i sjø	43 650 000	¹	32 737 500	10 912 500
12% prosj.kostn m.m	15 394 560	¹	11 545 920	3 848 640
Sum eks.mva	143 682 560		82 578 240	61 104 320
Merverdiavgift	35 920 640		0	35 920 640
Totalt inkl mva	179 603 200			97 024 960
Mva kompensasjon	-35 920 640		0	-35 920 640
Netto kostnader	143 682 560			61 104 320